

Sygn. akt IV Ka 465/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 sierpnia 2015 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu Wydział IV Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Dorota Nowińska

Sędziowie SSO Grzegorz Szepelak

SSR del. do SO Anna Statkiewicz (spr.)

Protokolant Justyna Gdula

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej Elżbiety Okińczyc

po rozpoznaniu w dniu 13 sierpnia 2015 r.

sprawy **M. K. (1)**

syna J. i M. z domu K., urodzonego (...) we W.

oskarżonego o przestępstwo z art. 207 § 1 k.k.

na skutek apelacji wniesionych przez obrońców oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Fabrycznej

z dnia 20 stycznia 2015 r. sygn. akt XII K 395/14

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

a) na podstawie art. 69 § 1 i 2 kk i art. 70 § 1 kk wykonanie wymierzonej kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesza oskarżonemu na okres 3 (trzech) lat próby;

b) na podstawie art. 73 § 1 kk oddaje oskarżonego w okresie próby pod dozór kuratora sądowego;

II. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

III. zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe za postępowanie odwoławcze, w tym wymierza mu opłatę w kwocie 180 złotych za II instancję.

UZASADNIENIE

M. K. (1) został oskarżony o to, że w okresie od lipca 2013 roku do 18 kwietnia 2014 roku we W. w mieszkaniu przy ulicy (...) znęcał się psychicznie i fizycznie nad swoją matką M. K. (2) w ten sposób, że będąc pod wpływem alkoholu wszczywał awantury, podczas których szarpał ją za włosy, bił po całym ciele, znieważał ją słowami powszechnie uznanymi za obelżywe oraz groził jej pozbawieniem życia, przy czym groźby te wzbudziły u pokrzywdzonej uzasadnioną obawę, że zostaną spełnione, to jest o popełnienie czynu z art. 207 § 1 k.k.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Fabrycznej wyrokiem z dnia 20 stycznia 2015 roku, sygnatura akt XII K 395/14:

1. uznał oskarżonego M. K. (1) winnym popełnienia zarzucanego mu czynu i za to na podstawie art. 207 § 1 k.k. wymierzył mu karę jednego roku pozbawienia wolności;

2. na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności zalicza oskarżonemu okres zatrzymania i tymczasowego aresztowania od dnia 18 kwietnia 2014 roku do dnia 20 sierpnia 2014 roku, przyjmując, że jeden dzień rzeczywistego pozbawienia wolności równa się jednemu dniowi kary pozbawienia wolności;

3. na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. i art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych zwalnia oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych i opłaty sądowej, zaliczając je na poczet Skarbu Państwa.

Od powyższego orzeczenia apelację wywiódł obrońca oskarżonego, podnosząc zarzut obrazu przepisów postępowania, która miała wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, a mianowicie:

1. art. 7 k.p.k. i art. 424 k.p.k. w zw. z art. 2 § 2 k.p.k. polegającą na dowolnej ocenie zebranego w sprawie materiału dowodowego, wynikającą z naruszenia zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, w tym w szczególności poprzez nieuzasadnione nadanie waloru wiarygodności zeznaniom między innymi świadków M. K. (2), I. S. i H. P., pomimo ich niejednoznaczności, wewnętrznej i wzajemnej sprzeczności, a także nielogiczności i sprzeczności z zasadami doświadczenia życiowego oraz wskazaniem wiedzy przy jednoczesnej nieuzasadnionej odmowie nadania waloru wiarygodności wyjaśnieniom oskarżonego oraz całkowitym pominięciu zeznań świadka E. Z., które charakteryzuje konsekwencja, spójność i logiczność, co w konsekwencji doprowadziło do niesłusznego ustalenia, że oskarżony w okresie od lipca 2013 roku do 18 kwietnia 2014 roku we W. w mieszkaniu przy ulicy (...) znęcał się psychicznie i fizycznie nad matką M. K. (2);

2. art. 7 k.p.k. i art. 424 k.p.k. w zw. z art. 2 § 2 k.p.k. polegającą na dowolnej ocenie zebranego w sprawie materiału dowodowego, wynikającą z naruszenia zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy, co w konsekwencji doprowadziło do niesłusznego ustalenia, że oskarżony w okresie od lipca 2013 roku do 18 kwietnia 2014 roku we W. w mieszkaniu przy ulicy (...) znęcał się psychicznie i fizycznie nad matką M. K. (2), podczas gdy z bezspornych ustaleń faktycznych wynika, że oskarżony nie mieszkał w mieszkaniu przy ul. (...) w okresach od 16 listopada 2013 roku do początku 2014 roku oraz od 21 lutego 2014 roku do 18 kwietnia 2014 roku, nie mając wówczas styczności z pokrzywdzoną;

3. art. 167 k.p.k. w zw. z art. 169 i 170 k.p.k. polegającą na braku przeprowadzenia z urzędu, czy na wniosek oskarżonego, który to wniosek został cofnięty bez osobistej zgody oskarżonego, dowodu z zeznań w charakterze świadka R. K., który w okresie objętym zarzutem mieszkał okresowo razem z oskarżonym i pokrzywdzoną we W. w mieszkaniu przy ulicy (...), a także który ma bezpośrednią wiedzę na temat relacji pomiędzy stronami i ich wzajemnych zachowań, co wynikało bezpośrednio z materiału dowodowego, w tym z zeznań pokrzywdzonej, wyjaśnień oskarżonego i dokumentacji z interwencji policyjnych;

4. art. 410 k.p.k. i art. 424 k.p.k. w zw. z art. 148 § 4 k.p.k. i art. 150 § 1 i 2 k.p.k. polegającą na czynieniu ustaleń faktycznych w oparciu o wadliwy procesowo i prawnie protokół zeznań świadka I. S. z postępowania przygotowawczego, którego treść nie została przez świadka odczytana ani też podpisana.

Apelujący wniósł o uniewinnienie oskarżonego od zarzucanego mu czynu i zasądzenie na jego rzecz od Skarbu Państwa poniesionych przez niego kosztów obrony w kwocie 2 500 zł lub o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Na wypadek nieuwzględnienia wymienionych wyżej zarzutów apelujący wskazał także na rażąco, jego zdaniem, surowość orzeczonej kary pozbawienia wolności przejawiającą się przede wszystkim nieuwzględnieniem dyrektyw określonych w art. 53 § 1 k.k., co doprowadziło do niesłusznego ustalenia, że tylko bezwzględna kara pozbawienia wolności spełni swoje kodeksowe założenia, podczas gdy oskarżony podjął i kontynuuje leczenie odwykowe, jak również a może przede wszystkim wznowił i naprawił swoje relacje rodzinne i życiowe z matką.

W oparciu o tak sformułowany zarzut apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez warunkowe zawieszenie wykonania wymierzonej oskarżonemu kary jednego roku pozbawienia wolności na pięcioletni okres próby.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja wniesiona przez obrońcę oskarżonego zasługiwała na uwzględnienie jedynie w zakresie wniosku o warunkowe zawieszenie wykonania orzeczonej kary pozbawienia wolności. Pozostałe zarzuty w niej sformułowane Sąd Okręgowy uznał za chybione.

Podniesione przez apelującego zarzuty naruszenia przepisów prawa procesowego skutkujących błędem w ustaleniach faktycznych a co za tym idzie wadliwym orzeczeniem w zakresie winy i sprawstwa oskarżonego należy uznać za chybione.

Sąd odwoławczy w żadnej mierze nie podziela zarzutów skarżącego jakoby Sąd pierwszej instancji dokonał dowolnej oceny zebranego materiału dowodowego, naruszając zasady prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego. Sąd Rejonowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku w sposób jednoznaczny wskazał, jakim dowodom dał wiarę i dlaczego a jakim wiarygodności odmówił. Jego wywód w tym zakresie jest jasny, klarowny i przekonujący. Nie sposób także uznać, że przesłanki, jakimi Sąd pierwszej instancji się kierował sprzeczne są z dyrektywami wyznaczonymi art. 7 k.p.k.

Wbrew twierdzeniom apelującego Sąd w sposób wnikliwy przeprowadził ocenę zeznań świadka M. K. (2), zwracając uwagę na specyficzne okoliczności sprawy wynikające z tego, że postępowanie karne zostało zainicjowane zawiadomieniem matki oskarżonego i to ona była jedyną osobą pokrzywdzoną przestępstwem. Sąd pierwszej instancji miał na uwadze trudności dowodowe, jakie stają przed organami postępowania karnego w sytuacji, gdy do popełnienia przestępstwa dochodzi w miejscu dostępnym jedynie dla bardzo ograniczonego grona osób, jakim jest mieszkanie zajmowane jednocześnie przez oskarżonego i pokrzywdzoną. Sąd pierwszej instancji, oceniając zeznania M. K. (2) wziął pod uwagę jej wiek, stan emocjonalny a także silny i ambiwalentny związek z oskarżonym, czemu dał wyraz w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Sąd Odwoławczy nie dopatrył się również elementów dowolności w ocenie zeznań świadków I. S. i H. P. oraz pozostałych materiałów dowodowych. Sąd Rejonowy w jasnym i wnikliwym wywodzie wskazał, skąd wymienieni świadkowie czerpali swoją wiedzę na temat zdarzeń objętych aktem oskarżenia, i dlaczego uznał ich zeznania za wiarygodne. W pierwszej kolejności wskazać należy, że były one zgodne z relacją pokrzywdzonej a nadto świadkowie zeznawali w sposób wyważony, jasno oddzielając wydarzenia, o których jedynie słyszeli od tych, których byli naoczni świadkami. Sąd pierwszej instancji słusznie zauważył, że zgromadzony materiał dowodowy w pełni koresponduje z zeznaniami M. K. (2), tworząc z nimi logiczną całość.

Sąd Rejonowy zgodnie z dyrektywami art. 7 k.p.k. ocenił także materiał dowodowy w postaci wyjaśnień oskarżonego i zeznań jego partnerki, E. Z.. Przy czym w sposób wyczerpujący i klarowny wskazał w uzasadnieniu, dlaczego nie dał wiary wyjaśnieniom M. K. (1) a pominął zeznania E. Z.. Argumentacja ta jest w pełni przekonująca i nie ma powodów, by powielać ją w tym miejscu.

Podsumowując, stwierdzić należy, że Sąd pierwszej instancji dokonał wszechstronnej i wnikliwej analizy zebranego materiału dowodowego, który należy uznać za pełny i na tej podstawie wyciągnął prawidłowe wnioski w zakresie winy i sprawstwa oskarżonego.

Sąd Odwoławczy nie podziela także zarzutu naruszenia art. 167 k.p.k. w zw. z art. 169 i 170 k.p.k. Wniosek dowodowy o przesłuchanie brata oskarżonego R. K. został bowiem cofnięty, a oskarżony był wówczas reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika – obrońcę przyznanego mu z urzędu. Sąd nie oddalił zatem wniosku dowodowego, a co za tym idzie nie mógł naruszyć art. 170 k.p.k. Sąd Odwoławczy nie dopatrył się również okoliczności, które uzasadniałyby przeprowadzenie wskazanego dowodu z urzędu. Zgodnie bowiem z utrwaloną

linią orzecniczą obowiązek przeprowadzenia dowodu z urzędu aktualizuje się wówczas, gdy jest to podyktowane koniecznością zweryfikowania linii obrony oskarżonego (por. wyrok SN z 20.07.1987 r., II AKR 137/91) lub materiał dowodowy jest niepełny i nasuwa wątpliwości co do stanu faktycznego (por. wyrok SA w Krakowie z 28.11.1991 r., II AKR 137/91) albo nieprzeprowadzenie dowodu grozi wydaniem wyroku oczywiście niesprawiedliwego (por. wyrok SA w Krakowie z 15.4.2010 r., II AKA 35/10). W niniejszej sprawie nie zaszła natomiast żadna ze wskazanych przesłanek. W szczególności należy podkreślić, że oskarżony w swoich wyjaśnieniach nie wskazywał, iż jego brat dysponował jakąkolwiek wiedzą na temat zdarzeń objętych aktem oskarżenia. Również pokrzywdzona ani żaden świadek nie zeznali, iż w czasie awantur, do jakich dochodziło w domu rodziny K., obecny był także brat oskarżonego. Sąd Rejonowy nie miał zatem żadnych powodów, by przesłuchać go w charakterze świadka, działając z urzędu, szczególnie w sytuacji, gdy oskarżony miał zapewnioną pomoc profesjonalnego obrońcy.

Sąd Odwoławczy nie dopatrył się również uchybień odnoszących się do protokołu przesłuchania świadka I. S.. Wbrew twierdzeniom obrońcy na odwrocie karty 122 znajduje się podpis świadka, którym I. S. potwierdziła treść swoich zeznań. Protokół przesłuchania zawiera przy tym wszystkie niezbędne elementy wymienione w art. 14 k.p.k. a zatem nie ma podstaw, by kwestionować jego wartość dowodową.

Sąd Okręgowy, nie kwestionując ustaleń Sądu pierwszej instancji dotyczących winy i sprawstwa oskarżonego, za uzasadniony uznał wniosek obrony o zawieszenie wykonania orzeczonej wobec M. K. (1). Podkreślić jednak należy, iż decyzja w tym zakresie nie była wynikiem podzielenia poglądu obrony o rażącej surowości kary wymierzonej oskarżonemu, ale poczynienia dodatkowych ustaleń na temat jego sytuacji osobistej. Sąd Odwoławczy dopuścił bowiem zawnioskowane dowody z dokumentów w postaci: zaświadczenia wystawionego przez poradnię leczenia uzależnień, umowy o pracę zawartej przez oskarżonego, jego kontraktu terapeutycznego oraz zaświadczenia z PUP partnerki oskarżonego. Na tej podstawie Sąd Odwoławczy doszedł do przekonania, że wobec M. K. (1) zachodzą warunki wymienione w art. 69 k.k., od których ustawodawca uzależnił możliwość zawieszenia kary pozbawienia wolności. Należy zauważyć, że oskarżony podjął leczenie odwykowe i – jak wynika z przedłożonego zaświadczenia – ukończył jego pierwszy etap oraz pracę zarobkową, co ma istotne znaczenie dla decyzji w zakresie warunkowego zawieszenia kary, gdyż zgodnie z relacją pokrzywdzonej to właśnie z nadużywaniem alkoholu wiązały się agresywne zachowania oskarżonego wobec niej. W przekonaniu Sądu Odwoławczego postawa M. K. (1) pozwala na to, by dać mu szansę na zmianę zachowania w warunkach wolnościowych. Wyznaczony mu okres próby pozwoli zweryfikować zasadność tej decyzji i ocenić trwałość zmian, jakie oskarżony zaczął wprowadzać w swoim dotychczasowym postępowaniu. W celu pełnego wykorzystania okresu próby przez oskarżonego Sąd oddał go pod dozór kuratora.